

Registrering og forekomst af Bilag IV-padder og –krybdyr på Naturstyrelsens ejendom St. Valbyvej 114, 4000 Roskilde.

Sammenfatning

På ejendommen er der i sensommeren 2024 og i foråret 2025 registreret Bilag IV-padderne Stor vandsalamander og Spidssnudet frø. Disse arter har hhv. en og to ynglelokaliteter.

Følgende Bilag IV-arter er eftersøgt, men ikke fundet: Løgfrø, Grønbroget tudse og Markfirben.

Desuden er der registreret Butsnudet frø ynglende på tre lokaliteter. Endelig er Grøn frø, Skrubtudse, Lille vandsalamander og Skovfirben registreret.

På en ejendom umiddelbart syd for, der ligeledes ejes af Naturstyrelsen, er der også fundet ynglende Spidssnudet frø og Butsnudet frø.

Metode

Undersøgelserne er foretaget efter NOVANA-metoden i sensommeren/efteråret 2024 suppleret med registreringer af brune frøer i deres kvækkeperiode, primo april 2025.

Tidspunktet og metode for registreringen efter NOVANA-metoden af de forskellige padder fremgår af Tabel 1 nedenfor.

Art	april	maj	juni	juli	Overvågningsmetode	Tid på dagen
Løgfrø	Start: medio	Slut: medio			lytning med lytteudstyr	nat
Strandtudse	Start: medio		Slut: medio		lytning	aften/nat
Grønbroget tudse	Start: ultimo	Slut: ultimo			lytning/lysning	aften/nat
Grønbroget tudse		Start: medio		Slut: medio	ketsje haletudser	dag
Stor vandsalamander, butsnudet frø, spidssnudet frø, springfrø			1. - 24.		ketsje haletudser/larver	dag

Tabel 1: periode og metode for overvågning af padder efter NOVANA-metoden.

NOVANA-metoden indebærer for arterne følgende:

- Løgfrø: lytning om natten (ketchning efter yngel er udgået af NOVANA-metoden)
- Grønbroget tudse: lytning efter kvækkende hanner og ketchning efter yngel
- Brune frøer og Stor vandsalamander: ketchning efter yngel
- Markfirben: registrering af solbadende voksne solbadende dyr i maj eller af unger og voksne i september

De supplerende registreringer, der er foretaget, indebærer, at der i starten af april 2025 målrettet blev eftersøgt kvækkende hanner af brune frøer i alle lokaliteter. Registrering af kvækkende hanner anses af mange for at være den hurtigste og mest sikre måde at registrere brune frøer med. Dette gælder især lokaliteter, der er svære at kette i, dvs. søer med bred zone af rørsump eller meget dyndet bund.

Det skal bemærkes, at NOVANA-metoden for registrering af brune frøer er under ændring til netop at omfatte registrering af kvækkende hanner.

I alt er der lavet 18 registreringer efter NOVANA-metoden og 6 supplerende registreringer. Samtlige indsamlede data er indtastet i Naturdata.dk med Roskilde Kommune som myndighed.

Kort 1: navngivne lokaliteter, hvor der er eftersøgt padder og krybdyr og som er omtalt i tabeller eller tekst.

Resultater

De omhandlede lokaliteter fremgår af Kort 1, hvor lokaliteterne er benævnt S001->S004, Mose 01 (M01), Dige 01 (D01) og Markfirben. S004 er beliggende på Naturstyrelsens ejendom mod syd. Lokaliteten "Markfirben" er skråninger og skrænter omkring søen, S001, i råstofgraven, som udgør potentielt levested for Markfirben.

På Kort 2 vises fund af de forskellige arter vist med farvekode.

I Tabel 1 vises et sammendrag af samtlige registreringer på samtlige lokaliteter for alle eftersøgte eller registrerede arter af padder og krybdyr.

Lokalitet	Dato	Metode L / K / V	Bilag IV-padder og krybdyr					Øvrige padder og krybdyr				
			TC	RA	PF	BV	LA	RT	RE	BB	TV	LV
S001	14/7, -24	K	0	0	0	0		0	0	0	0	
	4/4, -25	L	0	1	0	0		1	0	1	0	
	21/4, -25	L	0	1	0	0		0	0	0	0	
	3/5, -25	L	0	1	0	0		0	0	0	0	
	1/6, -25	K / V	0	0	0	0		0	1	1	0	
S002	14/7, -24	K	1	1	0	0		1	0	1	1	
	4/4, -25	L	0	1	0	0		1	0	1	1	
	21/4, -25	L	0	1	0	0		1	0	0	0	
	3/5, -25	L	1	0	0	0		1	0	0	0	
	1/6, -25	K / V	1	1	0	0		1	1	1	1	
S003	14/7, -24	K	0	0	0	0		1	0	1	0	
	4/4, -25	L	0	0	0	0		1	0	1	0	
	21/4, -25	L	0	0	0	0		1	0	0	0	
	3/5, -25	L	0	0	0	0		1	0	0	0	
	1/6, -25	K	0	0	0	0		1	0	1	1	
S004	4/4, -25	L	0	1	0	0		1	0	1	0	
	21/4, -25	L	0	1	0	0		1	0	0	0	
	3/5, -25	L	0	1	0	0		1	0	0	0	
	1/6, -25	K	0	1	0	0		1	1	1	0	
Mose 01	4/4, -25	L	0	0	0	0		1	0	0	0	
Markfirben	15/9, -24	V					0					0
	3/5, -25	V					0					0
	18/5, -25	V					0					0
Dige 01	4/4, -25	V					0					1

Tabel 1: Sammendrag af samtlige registreringer. "1" angiver fund, "0" angiver manglende fund.

Metodeforkortelser: L = lytning/lysning, K = ketchning, V = visuel eftersøgning

Artsforkortelser: TC= Stor vandsalamander, RA=Spidsnudet frø, PF=Løgfrø, BV=Grønbroget tudse, LA=Markfirben, RT=Butsnudet frø, RE=Grøn frø, BB= Skrubbtudse, TV = Lille vandsalamander. LV = Skovfirben

Kort 2: fund af padder og krybdyr i 2024 og 2025 indenfor undersøgelsesområdet samt på NST-areal syd for (SØ04). Farvesignatur:

- gul = Stor vandsalamander
- turkis = Spidssnudet frø
- rød = Butsnudet frø
- grøn = Grøn frø
- brun = Skrubtudse
- lilla = Skrubtudse
- sort = Skovfirben

Kommentarer til arters udbredelse

Bilag IV-arter

Af de to registrerede Bilag IV-arter Spidssnudet frø den mest udbredte. Den er fundet kvækkende på tre lokaliteter (SØ01, SØ02 (Foto 1) og SØ04 (Foto 2)), hvor af en (SØ04) er beliggende udenfor undersøgelsesområdet. Ægklumper og yngel af arten er fundet i SØ02 og SØ04. På førstnævnte lokalitet findes en mindre bestand (skønsmæssigt mindre end 25 kvækkende hanner), men her forventes at være ret god ynglesucces. I SØ04 kvækker et stort antal hanner af Spidssnudet frø, men på den lysåbne lokalitet med mange svømmefugle er der en betragtelig prædation af i første omgang æg og senere også haletudser.

Det mest overraskende fund i registreringen var, at finde flere mindre kor af arten i SØ01. Der er her tale om en større tidligere råstofgrav, der har udmærket vandkvalitet, men også store mængder af fisk og svømmefugle og ikke noget egentligt fladvand omkring sig, hvor parring og æglægning kunne finde sted. De hørte hanner har siddet i smalle bæltter af tagrørssump. Samlet blev der hørt under 20 hanner. Der er angiveligt også lagt æg, men der ikke fanget haletudser. Det skal dog nævnes, at det er svært at ketché effektivt i en stor sø med en smal og stejl bredzone, og at haletudser gemmer sig for sine fjender i foden af rørsumpen og sjældent bevæger sig ud af skjuleet. At der overhovedet findes Spidssnudet frø i SØ01 tyder på et vist overskud af voksne dyr fra andre lokaliteter.

Foto 1: SØ 2, hvor der trods en del skygge er registreret seks arter af padder

Stor vandsalamander er udelukkende registreret i SØ02 – både i 2024 og 2025. Lokaliteten er ikke helt optimal for arten, idet den overvejende er skygget af vedplanter. Desuden findes der fisk i søen. Men Stor vandsalamander formår at opretholde en livskraftig bestand i vandhullet, og arten er ikke som sådan sårbar eller kræsen mht. ynglelokaliteter. I hvert tilfælde ikke i de egne af landet, hvor den må betragtes som udbredt og relativ talrig. Den er i litteraturen angivet som værende sårbar overfor fisk i vandet. På den aktuelle lokalitet er arten kun fundet i den lysåbne del, der rummer mest vegetation. Samtidigt er det her, hvor vandet er varmest.

Stor vandsalamander er ikke registreret i SØ03, men det kan ikke udelukkes, at der er rastende dyr

her og at der sker yngleforsøg. Lokaliteten er dog meget skygget og det forventes ikke, at arten kan yngle her.

Det tilsvarende kan siges om SØ01 og SØ04, hvor det dog ikke er skygge, men fisk og svømmefugle, der vurderes at være årsagen til manglende fund. Stor vandsalamander er et udpræget "vandhulsdyr" og er af forskellige årsager ikke knyttet til større søer. Men som tilfældet er med Spidssnudet frø, der faktisk fandtes i SØ01, så kan det ikke udelukkes, at Stor vandsalamander findes fåtalligt rastende her; og tilsvarende i SØ01.

Af ikke fundne Bilag IV-padder var der sandsynligvis størst chance for at finde Grønbroget tudse, idet den er registreret for knap 11 år siden af Miljøstyrelsen i en mindre råstofgrav blot 200 meter syd for SØ04. Den kunne fint yngle i SØ04, der endnu har et meget sparsomt vegetationsdække, som tudsen foretrækker, eller i SØ01, der også stedvist har nøgne brinker eller strækninger med meget sparsomt

vegetationsdække. Arten er forgæves eftersøgt ved ketchning efter yngel i 2024 og 2025 og lytning/lysning efter kvækkende hanner i april og maj 2025.

Løgfrø er ligeledes forgæves eftersøgt. Den er primært eftersøgt ved lytning med undervandsmikrofon i S02 og S03 i foråret 2025. Desuden er der ketchet efter yngel i 2024. Arten er senest fundet ca. 2½ km mod nordøst ved Ågerup for knapt 30 år siden.

Markfirben er det eneste Bilag IV-krybdyr, der forekommer i Danmark. Indenfor undersøgelsesområdet er det alene eftersøgt på skråninger og skrænter omkring S01, se Kort 1. Arten er ikke fundet, selvom den samlede lokalitet må betegnes som et egnet levested. Den mangler i nyere tid i området fra Roskilde og øst på til København. Nærmeste fund er motorvejsskrænter sydøst for Roskilde og Gevinge-området.

Øvrige padde og krybdyr

Butsnudet frø er registreret på ikke mindre end fem lokaliteter, heraf fire indenfor undersøgelsesområdet. Den har overlappende levestedskrav med Spidssnudet frø, men tåler mere skygge på ynglelokaliteterne. Der er ikke fundet yngel af den i S01, S03 eller Mose 01, og det er sandsynligst at den kun yngler på de samme lokaliteter som Spidssnudet frø, dvs, S02 og S04. I hvert fald i førstnævnte sø er den væsentligt mere talrig end Spidssnudet frø.

Grøn frø er varmeelskende og findes kun i søer og vandhuller, som er lysåbne eller i det mindste har lysåbne partier. Den er set, hørt eller ketchet i S01, S02 og S04. Den er fåtallig i S01 og endnu fåtallig i S04, hvor den dog forventes at blive meget talrig i løbet af få år.

Skrubtudse er den padde, der klarer sig bedst i større søer med fisk; primært fordi dens haletudser er giftige. Arten er endnu udbredt i det mest af landet og er i undersøgelsesområdet fundet i alle søer og vandhuller, men ikke ynglende i S03.

Lille vandsalamander er ligesom Skrubtudse endnu ret almindelig og udbredt på landsplan. Den er udpræget knyttet vandhuller, men er ret robust/tolerant og kan træffes i mange typer af levesteder. Som andre padder er den afhængig af, at vandet bliver opvarmet af solen for at den kan yngle med succes. Dvs. at i helt overskyggede vandhuller kan Lille vandsalamander findes, men ikke eller i meget ringe grad yngle. Den er registreret i S02 og S03 og findes givetvis også i S04.

Skovfirben er nyregistreret i området med en enkelt observation på sydvendt dige/skråning mellem S03 og S04. Bortset fra et fund i Sengeløse Mose er den, som Markfirben, ligeledes manglende fra Roskilde og øst på til København.

Snog er ikke registreret, men kan sagtens opholde sig indenfor undersøgelsesområdet. Den er nyligt registreret i den nærliggende Himmelev Skov.

Forslag til forvaltning

I forhold til at forvalte arealet på en måde, der begunstiger padder og krybdyr (og naturværdier generelt) foreslås følgende specifikke og mere generelle tiltag.

Specifikke plejetiltag:

- Omfattende rydning af træer og buske omkring SØ02
- Rydning af træer og buske på sydsiden af SØ03
- Anlæg af to-tre paddevandhuller (dvs. 150-200m²) fordelt med et relativt højtliggende vandhul i den vestlige del og to vandhuller i den lavtliggende østlige del (selvfølgelig udenfor eksisterende § 3-arealer).

Mere generelle plejetiltag:

- Tilstræbe at plejede og nyanlagte vandhuller indgår i græsningsfolde, således at bredvegetationen holdes nede. Med bredvegetation menes rørsumpsvegetation og (op/gen) - vækst af vedplanter
- Så vidt muligt undgå tiltag, der tiltrækker flere ænder og gæs til området. Dvs. undgå at lave store søer og at lave "attraktive" arealer omkring søer og vandhuller (hvis muligt)
- Hvis der sker afpudsning af græsningsfolde, at der sker udenfor paddernes vandringstid og udenfor den periode, hvor padderne forvandles
- Gennem beplantning at sikre vandringsmuligheder for padderne til og fra rasteområder og ligeledes sikre flere raste- og fourageringsområder gennem anlæg af løvskov og ekstensivt drevne lysåbne arealer
- Om muligt at etablere flere vådområder; helst i drift (afgræsning) ved afrømning af muld og/eller sløjfning af dræn.

Foto 2a og 2b: Oversigtsbillede af SØ04 med endnu sparsom vegetation og æg af brune frøer i forskellige aldre.